

ETICKÁ VÝCHOVA

Učebný plán

Etická výchova	5. roč.	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.	Spolu
Štátny vzdelávací program	1	1	1	1	1	5
Školský vzdelávací program	0	0	0	0	0	0
Spolu	1	1	1	1	1	5

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacími štandardmi ŠVP z roku 2015, rozpracovanie do ročníkov je zhodné s dokumentom ŠVP z roku 2015

<https://www.minedu.sk/data/att/691/22672.e9f41c.pdf>

Metódy a formy práce – stratégie vyučovania

- **Kognitívne metódy** výučby sú systémom uvedomelých a cieľavedomých pôsobení učiteľa, ktorými riadi poznávaciu a praktickú činnosť študentov zameranú na dosiahnutie cieľov výučby. Navzájom sa odlišujú charakterom poznávacej činnosti, ktorú vykonávajú študenti v priebehu osvojovania obsahu výučby a charakterom činnosti učiteľa, ktorý túto rôznorodú činnosť organizuje a riadi. Tento systém didaktických metód výučby zaisťuje osvojovanie prvých troch prvkov obsahu výučby (poznatkov o vonkajšom svete, skúsenosti z realizácie spôsobov činností a skúseností z tvorivej činnosti).
- **Reproduktívna metóda** (metóda osvojovania skúseností zo spôsobov činnosti napodobovaním). Učiteľ pri reproduktívnej metóde organizuje systém cvičení na reprodukovanie činností, ktoré sú žiakom známe a pochopené prostredníctvom výkladovo-informatívnej metódy. Žiaci reprodukujú uvedenú činnosť. Časté opakovanie spôsobov činností in umožňuje nielen aplikovať, ale aj prehľbovať vedomosti, sčasti ich rozširovať, a tým súčasne zaisťovať ich trvalé osvojenie. Táto metóda sa realizuje formou systému cvičení. Prejavuje sa ústnou reprodukciou poznatkov, opakovacím rozhovorom, čítaním, písaním, riešením typových (matematických, fyzikálnych, historických) úloh, napodobovaním jazykových modelov, čítaním máp, rysovaním schém). Reproductívna metóda je vyjadrená aj formou laboratórnych pokusov prostredníctvom určitej inštrukcie. Pri všetkej dôležitosti reprodukcie má nadmerný počet jednotvárných cvičení za následok potlačovanie záujmu študentov. Omnoho efektívnejšie sú cvičenia s meniacimi sa podmienkami realizácie osvojovaného spôsobu činnosti. Reproductívna metóda zvyšuje osvojovanie poznatkov na druhú úroveň ich osvojenia – na úroveň aplikácie osvojených poznatkov podľa vzoru.
- **Tradičné vyučovanie** - je charakterizované hlavne tým, že na vyučovacích hodinách sa využíva predovšetkým **výkladovo-ilustratívna a neproduktívna metóda**. Obidve metódy zaisťujú osvojovanie hotových poznatkov a skúseností z realizácie známych spôsobov činností. Prvé dve metódy výučby zaisťujú prípravu mladej generácie pre

Školský vzdelávací program

reprodukcii, a tým aj uchovávanie nahromadenej kultúry. Nemôžu však naučiť tvorivej činnosti. To je možné len v problémovom vyučovaní.

- **Problémové vyučovanie** - využíva predovšetkým metódy problémového výkladu, heuristickú a výskumnú. Učiteľ systematicky zapája študentov do procesov hľadania a nachádzania riešenia problémov, vďaka čomu sa študenti učia nadobúdať nové poznatky samostatne, používať už osvojené vedomosti a získavajú skúsenosti z tvorivej činnosti. Systém výučby s uzavretým cyklom v koncepcii tvorivo-humanistickej výchovy, má charakter problémového vyučovania. Problémové vyučovanie spočíva v tom, že v procese riešenia špeciálne vypracovaného systému problémov a problémových úloh študenti získavajú skúsenosti z tvorivej činnosti, prebieha tvorivé osvojovanie poznatkov a spôsobov činnosti.
- **Metóda problémového výkladu** (metóda osvojovania poznatkov zdôvodňovaným informovaním). Proces osvojovania skúseností z tvorivej činnosti prebieha postupne, je rozsiahly a dlho sa prejavuje v jednoduchých formách. Preto je dôležitý vzor hoci len vonkajšieho prejavu tvorivého myslenia prezentovaného učiteľom. Tieto funkcie modelu kultúry a logiky myslenia plní metóda problémového výkladu. Podstata metódy spočíva v tom, že oznamuje študentov nielen s nájdenými riešeniami určitých vedecko-poznávacích alebo praktických problémov so spôsobom ich aplikácie, ale aj s logikou vyhľadávania týchto riešení. Učiteľ nastoľuje problém, sám ho rieši, pritom však ukazuje spôsob riešenia v jeho skutočných, študentom však prístupných protikladoch, poukazuje na myšlienkový postup pri jeho riešení. Učiteľ ukazuje vzory vedeckého poznávania, vedeckého riešenia problémov. V priebehu problémového výkladu sú vytýčované problémy, objasňované hypotézy riešenia, môže byť robený myšlienkový experiment, vyvodzované závery z jeho rôznych variantov, poukazuje sa na nevyhnutnosť verifikácie skutočným experimentom, krok za krokom sú odhaľované cesty a logika postupu k možnému riešeniu problému. Štruktúru aplikácie metódy problémového výkladu možno zahrnúť do týchto etáp:
 1. vytýčenie problému
 2. priebeh riešenia a jeho logika
 3. proces riešenia, možné a skutočné problémy a rozpory
 4. riešenie a zdôvodnenie jeho správnosti
 5. objasnenie významu riešenia pre ďalší rozvoj myslenia či sféry činnosti
- **Výskumná metóda** (metóda osvojovania skúseností z tvorivej činnosti samostatným riešením problému). Pre úplné osvojenie skúseností z tvorivej činnosti a súčasne aj osvojenie poznatkov a skúseností na tretej úrovni slúži výskumná metóda. Učiteľ vytýčuje problém, ale riešenie spočíva na študentovi. Študenti samostatne skúmajú. Výsledkom efektívnej aplikácie výskumnej metódy je samostatnosť študentov pri skúmaní a riešení najskôr ľahších, neskôr zložitejších problémov. Pri riešení nových problémových úloh sa študent najprv zoznamuje s myšlienkou, princípom činnosti.
- **Brainstorming (burza dobrých nápadov)** - kladie dôraz na čo najrýchlejšie zhromaždenie a zapísanie nápadov, námetov, informácií. Cieľom je vyprodukovať čo najviac myšlienok v minimálnom čase. Brainstorming je prínosný v začiatkových

Školský vzdelávací program

fázach preberania jednotlivých tém, keď učiteľ potrebuje v krátkom čase zistiť, aké poznatky žiaci o daných skutočnostiach majú, prípadne aké informácie im chýbajú. Získané informácie môžu byť východiskom pre ďalšiu prácu učiteľa.

- **Skúsenostné metódy** – spájanie emocionálnej investície a vedomé kognitívne spracovávanie diania. Tieto metódy sa veľmi približujú realite – zámerné učenie sa.

Učebné zdroje

- Lencz, L. – Krížová, O. : Metodický materiál k predmetu Etická výchova. Bratislava, MC, 1993
- Gál, J. – Ciele v etickej výchove. Banská Bystrica, MC, 1996
- Olivar, R., R. : Etická výchova. Bratislava, 1992
- Kašparová, Z. – Houška, T. – Uhreková, M. : Ako poznám sám seba? Bratislava, 2000
- Kolektív autorov a organizácií: Prvé kroky. Bratislava, 1998
- Pavlov, I. : Sebahodnotenie (autoevalvácia) kvality školy. Prešov, MC, 1999
- Pavlovová, Z. – Haklová, B. : Tvorivosť a iniciatíva. Prešov, MC, 2001
- Pavlovová, Z. : Environmentálna výchova v etike. Prešov, MC, 2001
- Verbovská, J. : Šikanovanie v škole. Prešov, MC, 2000
- Zelina, M. -Zelinová, M. -Janovská, A. -Varmuža, J. :Ako zmeniť sám seba, program zmena (doplnový učebný text pre siedmy ročník). Bratislava, 2007
- Zelina, M. : Ako zmeniť sám seba, program zmena (doplnkový učebný text pre ôsmy ročník). Bratislava 2008
- S. Lesňák : Hravá etika 5, TAKTIK, 2017
- S. Lesňák : Hravá etika 6, TAKTIK, 2017
- S. Lesňák : Hravá etika 7, TAKTIK, 2017
- S. Lesňák : Hravá etika 8, TAKTIK, 2017
- S. Lesňák : Hravá etika 9, TAKTIK, 2017

Hodnotenie predmetu

Pri praktických aktivitách na hodinách etickej výchovy je vhodné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, literárnych prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom prezentácie projektov.

Vyučovací predmet etická výchova budeme v 5. - 9.ročníku vyučovať podľa Inovovaného školského vzdelávacieho programu, hodnotenie predmetu – aktívne absolvoval/a, absolvoval/a, neabsolvoval/a.